

“Berlijn Tour 2004”

In augustus 2004 maken Nettie en Magchiel Ultee met hun “Suzanne J.” en Dinie en Peter Oord, die op de “Meander” varen, een tocht naar Berlijn en de meren ten zuidoosten van Berlijn. Beiden varen op een ABIM-Cruiser 117 met een lengte van 11,70 mtr. Magchiel Ultee is de schrijver van dit verslag. Om Berlijn te bereiken kozen zij voor de route: Gelderse IJssel en Rijn, om dan bij Wezel via de Duitse kanalen naar het Oosten te varen.

Hittegolf

Als we zondag 6 augustus vanuit de ABIM haven in Wanneperveen (Bij Giethoorn) vertrekken is het erg warm, een prachtig begin van de vakantie. Via de Gelderse IJssel en de Rijn (ca. 50 km.) komen we op dinsdagmiddag 8 augustus bij Wezel op het Wesel-Dattelnkanaal. De Duitse vlag is aan stuurboord gehesen ten teken dat we hier te gast zijn. Na de tweede van de in totaal 6 sluizen op dit 60 km. lange kanaal vinden we een aardige ligplaats bij Dorsten. De radio meldt een officiële hittegolf.

Rees aan de Rijn

Het Weser-Aquaduct

Woensdagmorgen varen we verder over het W.D. kanaal en schutten, samen met 2 vrachtschepen, heel rustig door de 4 volgende sluizen. We komen, op km. 21, op het landschappelijk mooi gelegen Dortmund-Ems kanaal dat ons naar het Mittellandkanaal voert. De 87 km. die wij hierop varen kent slechts 1 sluis, sluis Münster. Op km. 108 komen wij op het Mittellandkanaal met aan de rechteroever een fraaie heuvelrug die we tot ver voorbij Minden zullen blijven zien. Het MLK heeft een lengte van ca. 320 km. met maar 2 sluizen. Om voor ons onbegrijpelijke redenen liggen er op iedere 2 km. ca. 3 bruggen over dit kanaal, die allemaal anders van vorm en kleur zijn. Ook zijn alle bruggen genummerd en van een kilometer aanduiding voorzien.

Na aankomst op vrijdagmiddag in de jachthaven Minden gaan we naar het beroemde Weser aquaduct. Het MLK steekt middels een dubbel aquaduct op een hoogte van ongeveer 20 meter de rivier de Weser over. Het aquaduct bestaat uit 2 gedeelten, een oud gedeelte, gebouwd tussen 1911 en 1914 en een nieuw gedeelte, gebouwd tussen 1993 en 1998. Beide aquaducten zijn ca. 400 meter lang.

Varen over het Weser aquaduct

Sluis Anderten

De voormalige DDR

Zaterdag, na het vertrek, varen we over het gisteren per fiets bezochte aquaduct. Later passeren we de 1^e sluis op het MLK, sluis Anderten voorheen de “Hindenburger” sluis. Dit is een hele bijzondere sluis waar we 14,6 meter worden opgeschut. Zoals meerdere Duitse sluisen werkt ook deze sluis met een zogenaamd spaarbekken. Bij het afschutten wordt het water opgeslagen in een naast de sluis gelegen reservoir. Bij het opschutten wordt dat water dan weer gebruikt. Ook sluis Sülfeld, die we zondagmorgen passeren hanteert hetzelfde principe. Na die sluis passeren we Wolfsburg waar het immense complex van de VW fabriek staat. Kort daarna komen we langs de plek waar vroeger het “IJzeren Gordijn” moet hebben gestaan. Helaas is hier geen gedenkteken geplaatst zodat we de exacte plaats moeten raden.

De meren rondom Berlijn.

Maandagmiddag komen we bij het “Wasserstrassenkreuz Magdeburg”. Hier hebben we 2 mogelijkheden. We kunnen over een nieuw gebouwd aquaduct de Elbe oversteken of via het “Schiffshebewerk Rothensee” naar de Elbe “afdalen”. We kiezen voor het laatste omdat we op de terugreis wel over het nieuwe aquaduct kunnen varen. Het “Hebewerk” is een waar spektakel. Je vaart je schip in een soort grote bak en meert gewoon af. Daarna zakt de bak (80 x 12 mtr.) in z'n geheel 18 meter (!) naar beneden. Via de Elbe en de sluis Niegrip komen we op het Elbe-Havelkanaal en vervolgen onze tocht richting Brandenburg. Hoe verder we varen hoe armoediger het lijkt te worden. Her en der komen we verlaten fabrieken en sterk verwaarloosde huizen tegen en ook de straten zijn erg slecht geplaveid. Hier valt nog veel te doen.

Na de 2^e sluis van dit kanaal komen we op de eerste meren. Meren waarvan er in en om Berlijn vele van zijn. Na Brandenburg vervolgen we onze reis over het Untere-Havel kanaal en komen in de buurt van Potsdam. Hier liggen talloze meren aaneengesloten, het ene nog mooier dan het andere. Het is hier zo onbeschrijfelijk mooi dat je gewoon niet weet waar je kijken moet. Ook de prachtige bossen en de mooie verbindingen tussen de meren zijn indrukwekkend. De meeste indruk maakt de kleine Wannsee op ons. Rondom een klein besloten meer staan alleen maar prachtige villa's en kastelen, het ene nog mooier dan het andere. Je kunt je niet voorstellen dat in de 2^e Wereldoorlog hier aan dit meer zulke gruwelijke beslissingen zijn genomen. We meren af aan de prachtige gelegen Stössensee waar de vele zeilboten ons een echt “zomergevoel” geven.

Neu Venedig

Als we donderdag 19 augustus vertrekken lijkt ook de zon ons een prachtige dag te willen bezorgen. We gaan de Spree op om naar de “Stadtmitte” van Berlijn te varen. Je weet gewoon niet waar je moet kijken, alles is even indrukwekkend. Vanuit de verte zien we de TV toren op de Alexanderplatz boven alles uitsteken en varen we vlak langs de Reichstag en de Berliner Dom. Prachtige gebouwen, waarvan er enkele een bijzondere geschiedenis hebben. Je kunt wel een hele dag door het centrum van Berlijn varen en dan heb je nog niet alles gezien. Halverwege de middag willen we aan een steiger bij een restaurant-café aan de Müggelspree afmeren en nemen ieder een kant van het steiger, Abims vast en dan melden. De bazin is echter niet zo gelukkig met

ons, want we ontnemen het uitzicht van de gasten op het terras. Maar ja, er is niets anders in de buurt en we willen “Neu Venedig”, een soort Giethoorn in Duitsland, bezichtigen. Na een kort moment van overleg stelt ze het volgende voor: Jullie gaan verderop voor anker en nemen ons motorbootje mee, dat jullie ook kunnen gebruiken om “Neu Venedig” te verkennen. Super geregeld toch?! Uiteraard kunnen we er niet onderuit om hier vanavond te gaan eten. Na het ankeren gebruiken we het geleende bootje om door de grachten van “Neu Venedig” te varen. Dat valt ons een beetje tegen, de zomerhuisjes en caravans zijn niet zo mooi als de met riet bedekte huizen en boerderijen in Giethoorn. Aan de ander kant is dit wel een prachtige omgeving met veel natuurschoon. Na het eten spreken we met de bazin af dat we het bootje ’s-morgens om 09.00 uur terugbrengen en de sleutel in de plantenbak leggen. Wat een vertrouwen van deze vrouw die ons totaal niet kent! Als we weer aan boord zijn genieten we van een prachtige zomeravond waarbij we zelfs wilde zwijnen zien lopen op een strandje zo’n 50 meter voor onze boot. Neu Venedig zullen we niet snel vergeten.

Kuuroordbelasting

Rustig varen we verder door dit mooie gebied, even ten zuidoosten van Berlijn. Het lijkt wel een groot bos waar we in varen, alleen maar pure natuur en meren, verder niets. Ondertussen is het verste punt van onze “Berlijntour” al bijna in het zicht en varen we misschien wel door het mooiste gedeelte van deze reis. Na het oversteken van de Wolziger See komen we via een aantal verbindingskanaaltjes en wederom weer vele meren op de Scharmützelsee met aan het einde daarvan het plaatsje Bad Saarow. De naam zegt het al, een kuuroord dus. Onderweg wederom afwisselend prachtige huizen, zeg maar kastelen en sombere arbeidershuizen van ver voor de oorlog. Wat een schitterende tocht zo vlak bij de Poolse grens. Op de Scharmützelsee zien we onze dieptemeters oplopen tot meer dan 29 meter diepte! En het water is zo helder dat je denkt door het zuiverste drinkwater te varen. Het gehele meer is omzoomd door beboste heuvels en vol met witte zeilen van tientallen zeilboten. Dit is, na de Stössensee, voor het eerst dat we zoveel beweging op het water zien. Bij de jachthavens in Bad Saarow is het een waar spektakel. Met een megafoon verzoekt een havenmeester ons om bij hem aan te leggen, terwijl de havenmeester van de naburige jachthaven loopt te zwaaien dat hij een nog mooiere plek heeft. Zoiets hebben we nog niet eerder meegemaakt. Als we later afrekenen worden we geconfronteerd met het hoogste liggeld van deze reis € 18,00 per Abim, hetgeen wel incl. € 3,00 Euro kuuroordbelasting is!

Trabantjes

Dezelfde weg terug is normaal gesproken niet zo leuk maar in dit geval is dat anders. Van deze mooie omgeving kun je niet genoeg krijgen. Alleen maar mooie ongerepte natuur en mooie dorpjes met Poolse namen. In Prieros zien we onze eerste Trabant van deze vakantie. Ondertussen naderen we langzamerhand Berlijn alweer en dat is te merken want het wordt weer wat drukker op het water. Het is en blijft hier oogverblindend mooi. We varen van meer naar meer, soms verbonden met een kanaaltje, soms aaneengesloten. Maandagmiddag 23 augustus vinden we een mooie jachthaven vlak bij Friedrichshagen, een voorstad van Berlijn. In het centrum van Friederichshagen zien we zelfs een Trabi-cabrio!

Trabant Cabrio

Sans Souci

Omdat we op weg naar Potsdam weer door Berlijn varen, kiezen we voor een andere route. We varen nu niet over de Spree maar over het Teltowkanaal. Veel bebossing langs het wat verouderde kanaal. Die bebossing belet ons het uitzicht op de stad zodat deze optie ons wat tegenvalt. Maar Potsdam maakt een hoop goed. We vinden een plekje bij biergarten “Havelgarten” aan een rustig steiger dichtbij het centrum. In het centrum van Potsdam zien we veel cafés en restaurants. De Hollandse wijk is net gerestaureerd en ziet er leuk uit

Sans Souci

Hollandse wijk in Potsdam

De algemene indruk is wel dat er verder in de stad nog een hoop opgeknapt moet worden. Het rijke Potsdam, vroeger bewoond door Pruisische vorsten, is in de DDR-tijd knap verwaarloosd. Voor het bezoek aan “Sans Souci” trekken we een hele dag uit. Deze historische gebouwen, paleizen en kastelen zijn bijzonder de moeite van het bezichtigen waard. Het pronkstuk, het eigenlijke paleis “Sans Souci” dat halverwege de 17e eeuw in opdracht van Frederik II is gebouwd steekt hoog boven de terrassen uit. Wat een prachtig park en wat een mooie gebouwen, vijvers en fontein. Het is een verzameling van pracht en praal op enkele vierkante kilometers. Na een heerlijke lunch in de stad, tegenover de Brandenburger Tor, keren we er terug en fietsen nogmaals langs alle paleizen en andere prachtige gebouwen.

Autostadt

Wij vervolgen onze tocht over de Potsdammer Havel en via een aantal meren komen we weer terug op het Untere Havel kanaal. Na Brandenburg en de daaromheen liggende meren bereiken we het Elbe-Havelkanaal. Op de heenweg kwamen we hierop via de scheepslift die ons 18 meter liet zakken. Nu hebben we gekozen voor de in de herfst van 2003 geopende sluis “Hohenwarte” waarvan trouwens al 1 kolk in reparatie is. Achter een vrachtschip en een rondvaartboot varen we de sluis in die een lengte van 200 meter en een breedte van 12 meter heeft. Vooral de hoogte is indrukwekkend, alsof je een zwart gat invaart. Na het aanleggen aan een drijvende bolder blijkt 18 meter (geen typefout) opgeschut te worden erg mee te vallen, omdat je je landvasten niet hoeft te verhalen. De sluis en ook het na de sluis gelegen aquaduct zijn o.a. mede bekostigd door de Europese Gemeenschap, net zoals de verbreding van de kanalen overigens. Als we de sluis uitvaren steken we middels het aquaduct de Elbe over en zien ver onder ons een zeiljacht varen. De tocht gaat verder over het Mittellandkanaal naar Wolfsburg. Op de heenreis hebben we de Volkswagenfabriek met het bezoekerscentrum “Autostadt” zien liggen en daar willen we een kijkje nemen. Zaterdagmiddag om 13.00 uur meren we af in de “Jachthaven Wolfsburg” en gaan naar de “Autostadt”. Allereerst komen we in een museum, waar je allerlei oude auto’s kunt bezichtigen. Niet alleen VW’s maar ook veel andere merken. Dit is zeker de moeite waard. Op het grote terrein achter het museum zijn voor alle merken welke tot de VW-stal behoren aparte paviljoens ingericht. Erg leuk is het bezoek aan het aflevercentrum. Hier kunnen kopers van een bij dit concern behorend merk hun nieuwe auto afhalen.

Oevers Mittellandkanaal

Sluis Münster

Nasse Dreieck

Halverwege de sluis Sülfeld en de plaats Braunschweig ligt aan bakboord een klein motorjachtje tegen het damwand afgemeerd. Twee naast een Politieauto staande agenten vragen de bemanning van de “Meander” te hulp. Het jacht heeft motorproblemen en moet gesleept worden. Dus, onder Politie begeleiding, sleept de “Meander” het jacht naar een trailerhelling enkele kilometers verderop. Ondertussen hebben we al aardig wat bruggen van de ca. 570 bruggen op het MLK achter de rug als we weer sluis Anderten, met een hoogteverschil van 14,6 meter passeren. Normaal gesproken zou de sluis op zondag vanaf 12.30 uur gesloten zijn, maar omdat maandag 1 kolk voor reparatie dicht blijft draait de sluis vandaag de hele dag door. Ook het laatste stuk MLK is weer prachtig. Vreemd dat je weer totaal andere dingen ziet dan op de heenreis. Dinsdagmiddag besluiten we om aan het Nasse-Dreieck, de driesprong waar het MLK begint, af te meren. Zittend op het achterdek genieten we van een prachtige uitzicht.

1750 kilometer

Sluis Münster, de laatste sluis met een spaarbekken op deze reis, laat ons na een half uur achter 2 vrachtschepen aan invaren. Het Dortmund-Emskanaal is erg rustig, weinig scheepvaart en fraaie uitzichten. Vanaf het moment dat we het Wesel-Dattelnkanaal opvaren zit echt alles mee. Van de 6 sluizen staat bij 5 sluizen de deur open en hoeven we bij 1 sluis slechts 15 minuten te wachten. En, zoals zo vaak op deze reis, is de marifoon weer een onmisbaar hulpmiddel. I.p.v. om 17.00 uur, zoals verwacht, zijn we donderdagmiddag al om 14.30 uur op de Rijn. Het blijft toch een hele belevenis zo'n grote rivier met al die scheepvaart. Duwcombinaties met 4 bakken, rondvaartboten en allerlei vrachtschepen van klein tot groot. Op het Pannerdensch Kanaal is het een stuk rustiger. De Duitse vlag is inmiddels gestreken en sinds lange tijd zijn we weer in eigen land. Op de Gelderse IJssel is weer meer verkeer, vooral meer plezierjachten. Het gaat lekker snel zo stroomafwaarts. Voorbij Deventer wordt de stroming minder en neemt ook de snelheid af. Als we zaterdagmorgen om 11.30 uur aan de steigers van Abim in Wanneperveen afmeren hebben we een buitengewone vakantie achter de rug. Zonder pech of schade hebben we in 28 dagen ca. 182 vaaruren gemaakt. Verder zijn we door 42 sluizen gevaren en legden een afstand van ca. 1.750 km. af.

Gebruikte kaarten en boeken

ISBN 3-89225.466-4   Der Rhein
ISBN 3-89225.446-X   Vom Rhein bis Nord- und Ostsee
ISBN 3-926376-10-4   Sportschiffahrtskarten Binnen 1 Berlin & Märkische Gewässer

Deze boeken en kaarten zijn o.a. te bestellen bij:
L.J. Harri B.V. Prins Hendrikkade 94-95 1012 AE Amsterdam
tel: 020-6248052 fax: 020-6258086 E-Mail: ljharri@xs4all.nl